

Viite

Asia

Ympäristöneuvosto 19.12.2019 Brysselissä

Ympäristö- ja ilmastoministeri Krista Mikkonen toimii neuvoston kokouksen puheenjohtajana. EU-puheenjohtajakaudella Suomi ei esitä neuvoston työskentelyssä kansallisia kantoja.

Ministereiden on tarkoitus hyväksyä **päätelmät luonnon monimuotoisuutta koskevasta maailmanlaajuisesta kehyksestä vuoden 2020 jälkeen**. Päätelmissä otetaan kantaa biologista monimuotoisuutta koskevan yleissopimuksen alaisuudessa neuvoteltavaan vuoden 2020 jälkeiseen kehykseen ja keskeisiin uusiin tutkimustietoihin (IPBES- ja IPCC-raportit) monimuotoisuuden tilasta. Päätelmissä tunnistetaan toimien kiireellisyys ja luonnon monimuotoisuuden häviämisen pysäyttämisen merkitys. Kiirehditään biodiversiteettitoimien toimeenpanoa ja korostetaan kunnianhimon edistämistä sekä korostetaan EU:n oman biodiversiteettistrategian merkitystä.

Kokouksessa käydään näkemysten vaihto **EU:n ympäristö- ja ilmastopolitiikasta uudella lainsäädäntökaudella** puheenjohtajamaa Suomen laatiman taustapaperin ja kysymysten pohjalta. Ympäristön tilan heikkenemisen pysäyttäminen ja ilmastomuutoksen torjuminen vaativat kokonaisvaltaista muutosta. Euroopan komission puheenjohtajan Ursula von der Leyenin poliittisten suuntaviivojen mukaan EU:n tulee johtaa siirtymisessä terveeseen maapalloon ja uuteen digitaaliseen maailmaan. Yksi komission prioriteetti on nk. *European Green Deal*, eurooppalainen vihreä sopimus. Neuvoston keskustelua varten ministereille esitetyt kysymykset koskevat prioriteetteja seuraavan viisivuotiskauden 2019-2024 aikana muutoksen aikaansaamiseksi sekä sitä, miten European Green Deal ja EU:n muut tavoitteet olisivat keskenään johdonmukaisia. Komissio antaa tiedonannon European Green Deal;ista 11.12.2019.

Ministerilounaalla Euroopan ympäristökeskuksen (EEA) pääjohtaja Hans Bruyninckx kertoo EEA:n 4.12.2019 julkistetusta Euroopan ympäristön tila 2019 –raportista. Esittelyn jälkeen ministerit käyvät aiheesta keskustelun. Lounaalle on kutsuttu myös UNEP'in pääjohtaja Inger Andersen.

Asialista:

Esityslistan hyväksyminen

(mahd.) A-kohtien hyväksyminen

- a) Muiden kuin lainsäädäntöasioiden luettelo
- b) Lainsäädäntöasioiden luettelo (Euroopan unionista tehdyn sopimuksen 16 artiklan 8 kohdan mukainen julkinen käsittely)

Muut kuin lainsäädäntöasiat

Päätelmät vuoden 2020 jälkeisestä maailmanlaajuisesta biodiversiteettikehyksestä **s. 4**
 Biologista monimuotoisuutta koskeva yleissopimus
Hyväksyminen

EU:n ympäristö- ja ilmastopolitiikka uudella vaalikaudella **s. 8**
Keskustelu

Muut asiat

- a) YK:n ympäristöohjelman prioriteetit
Puheenjohtajavaltion ja UNEP:n pääjohtajan tiedotusasia
- b) Ilmanlaatudirektiivien toimivuustarkastus 14712/19
Komission tiedotusasia

- c) Selvitys Århusin yleissopimuksen täytäntöönpanosta Euroopan unionissa siltä osin kuin on kyse muutoksenhaku- ja vireillepano-oikeudesta ympäristöasioissa
Komission tiedotusasia 12983/19
- d) Yhteenvedot tärkeimmistä viimeaikaisista kansainvälisistä kokouksista
- i) Elohopeaa koskevan Minamatan yleissopimuksen osapuolten konferenssin kolmas kokous (COP 3)
(Geneve, 25.–29. marraskuuta 2019)
- ii) YK:n ilmastopöytäsoittimuksen 25. osapuolikonferenssi (COP 25)
(Madrid, 2.–13. joulukuuta 2019)
- iii) Barcelonan yleissopimuksen sopimuspuolten 21. kokouksen valmistelu (Näpoli, 2.–5. joulukuuta 2019)
Puheenjohtajavaltion ja komission tiedotusasia
- e) Puhdasta ilmaa käsittelevän toisen eurooppalaisen foorumin 2019 tulokset (Bratislava, 28.–29. marraskuuta 2019)
Slovakian valtuuskunnan tiedotusasia
- f) Suurpetojen hallinta
Slovenian valtuuskunnan tiedotusasia
- g) Seuraavan puheenjohtajavaltion työohjelma
Kroatian valtuuskunnan tiedotusasia

Ympäristöministeriö

PERUSMUISTIO

YM2019-00315

LYMO von Weissenberg Marina(YM)

09.12.2019

Asia

Neuvoston päätelmät EU:n valmisteluista kohti luonnon monimuotoisuutta koskevaa uutta globaalia kehystä vuoden 2020 jälkeen

Kokous

Ympäristöneuvosto 19.12.2019

U/E/UTP-tunnus

Käsittelyvaihe ja jatkokäsittelyn aikataulu

Ympäristöneuvoston on tarkoitus hyväksyä 19.12.2019 neuvoston päätelmät

Suomen kanta

Suomi toimii EU:n neuvoston puheenjohtajana 1.7.-31.12.2019, eikä esitä neuvoston työskentelyssä kansallisia kantoja.

Suomen tavoite on saada päätelmät hyväksyttyä ympäristöneuvostossa 19.12.2019. Päätelmillä neuvosto antaa näkemyksensä luonnon monimuotoisuuden post-2020 tavoitteista kansainvälisesti ja komissiolle, joka valmistelee uutta luonnon monimuotoisuusstrategiaa osana Green Dealia vuonna 2020. Komissio antaa ehdotuksen EU:n biodiversiteettistrategiasta sadan ensimmäisen päivän aikana.

Pääasiallinen sisältö

Päätelmissä otetaan kantaa biologista monimuotoisuutta koskevan yleissopimuksen (CBD) alaisuudessa neuvoteltavaan post-2020 kehykseen ja keskeisiin uusiin tutkimustietoihin (IPBES- ja IPCC-raportit) koskien monimuotoisuuden tilaa, tunnistetaan toimien kiireellisyys ja luonnon monimuotoisuuden häviämisen pysäyttämisen merkitys sekä biodiversiteettitoimien toimeenpanon ja kunnianhimon edistämisen ja EU:n oman luonnon monimuotoisuusstrategian laatimisen tärkeys.

Päätelmien sisältö

Neuvosto korostaa, että toimivat ekosysteemit ovat oikeudenmukaisen, terveen ja vauraan yhteiskunnan kivijalka. Toimien tulee olla kiireellisiä, sillä planeetan kantokyvyn rajat on monilta osin ylitetty ja luonnon monimuotoisuuden tila on kriittinen.

Toimet luonnon monimuotoisuuden köyhtymisen pysäyttämiseksi vuoteen 2020 mennessä eivät ole olleet riittäviä. Viimeisimmän tieteellisen tiedon valossa tiedetään, ettei vuonna 2010 hyväksyttyjä nk. Aichi-biodiversiteettitavoitteita tulla saavuttamaan määräaikaan mennessä. Edistysaskelista huolimatta lajien ja elinympäristöjen kato on jatkunut maailmanlaajuisesti. Toimien luonnon monimuotoisuuden köyhtymisen

estämiseksi on edettävä ennennäkemättömän ripeästi kaikkialla, jotta kielteinen kehitys voidaan nujertaa ja kokonaisvaltainen muutos saavuttaa.

Päätelmissä neuvosto korostaa EU:n päätavoitetta luonnon monimuotoisuuden häviämisen pysäyttämisestä vuoteen 2030 mennessä sekä luonnon monimuotoisuuden liittyvän poliittisen päätöksenteon ja toimeenpanon vahvistamista 2050 vision mukaan. Samoin EU pitää tärkeänä, että biodiversiteettisopimusta toimeenpannaan ja toteutetaan tehokkaasti.

Neuvosto korostaa post-2020 –prosessin merkitystä. Se pitää myös tärkeänä mahdollisuutta esittää biodiversiteettisitoumuksia ja liittyä korkean tason koalitioihin, joiden tarkoituksena on biodiversiteettikehikon tehokas toteuttaminen vuoden 2020 jälkeen. EU haluaa rohkaista muita osapuolia ja sidosryhmiä sitoumuksiin ja toteuttamaan toimenpiteitä luonnon monimuotoisuuden suojelemiseksi ja monimuotoisuuden häviämisen nujertamiseksi.

Neuvosto korostaa synergioiden vahvistamista ja hyödyntämistä sekä biodiversiteettisopimuksen sekä sen pöytäkirjojen että muiden kansainvälisten luonnonsuojelusopimusten sekä muiden YK:n sopimusten ja organisaatioiden välillä, tavoitteena toteuttaa kestävä kehityksen tavoitteet ja edistää elinympäristöjen toimivuutta ja ihmisten hyvinvointia.

Neuvosto korostaa lisäksi ympäristö- ja ilmastohaasteiden systeemistä luonnetta ja tarvetta työskennellä kokonaisuuksittain. Tässä työskentelyssä tulee integroida kestävä kehityksen kolme ulottuvuutta, hyödyntää eri ympäristöpolitiikkojen väliset synergiat (mm. ilmasto, luonto ja sen monimuotoisuus, ilmanlaatu, terve elinympäristö, vesivarat, kosteikot, meret ja kiertotalous) sekä ympäristöulottuvuuden valtavirtaistaminen erityisesti kauppaan, maatalouteen, ruokaan, metsiin, kalastukseen, vesiviljelyyn, meripolitiikkaan, energiaan, kaivoksiin, infrastruktuuriin, matkailuun, terveyteen, rahoitukseen, kehitysyhteistyöhön ja tutkimukseen.

Post 2020 kehikko

Neuvosto

- osallistuu ja edistää kunnianhimoista ja realistista post-2020 -kehystä, joka sisältää mitattavia tavoitteita ja indikaattoreita luonnon monimuotoisuuden häviämisen pysäyttämiseksi ja ennallistamiseksi vuoteen 2030 mennessä.
- kiirehtii luonnon monimuotoisuuden valtavirtaistamista ja integroimista eri sektoreihin, kuten EU:n yhteiseen maatalouspolitiikkaan. Haluaa edistää luonnon monimuotoisuuden kannalta vääristävien tukien haittavaikutusten poistamista.
- edistää muutosta kohti resurssitehokasta, turvallista, kierto- ja ilmastoneutraalia taloutta joka suojelee ja turvaa luonnon monimuotoisuutta.
- korostaa tarvetta kiireellisiin toimiin suojella ja ennallistaa biodiversiteettiä sekä ekosysteemipalveluita, edistää luontopohjaisia ratkaisuja ja maaperän kestävä hallintaa. Neuvosto pyytää komissiota vastaamaan IPBES 2019 -raportissa todettuihin haasteisiin.
- kiirehtii tarvetta asettaa mitattavia biodiversiteettitavoitteita ja vahvistaa riittävä rahoitus biodiversiteetille, korostaa tarvetta sisällyttää post-2020 -kehukseen

kunnianhimoiset, realistiset tavoitteet ja kehittää indikaattoreita ja edistää Agenda 2030:tä; tunnistaa tarpeen integroida ja valtavirtaistaa biodiversiteetti sektoripolitiikkoihin esimerkiksi sektorikohtaisilla toimintaohjelmilla; pyytää komissiota uudistamaan EU:n biodiversiteettistrategian.

- edistää määrääjain tehtäviä arviointeja ja toimeenpanoa sekä lisätä tutkimusta ja yhteistyötä luonnon monimuotoisuuden hyväksi, kuten haitallisten vieraslajien estäminen ja elinympäristöjen ennallistaminen.
- kiirehtii Agenda 2030:n toimeenpanoa, luontopohjaisten ratkaisujen hyödyntämistä ja konkreettisia toimia pölyttäjien häviämisen estämiseksi.
- pitää tärkeänä, että noudatetaan varovaisuusperiaatetta ja ekosysteemilähestymistapaa
- vahvistaa hyvää hallintoa siten, että luonnon monimuotoisuus voidaan huomioida kaikilla relevanteilla sektoreilla ja edistää avoimuutta, tietoja, yleisön osallistumista sekä muutoksenhaku- ja vireillepano-oikeutta ympäristöasioissa.
- edistää luonnon monimuotoisuuden arvottamista koko arvoketjussa ja estää kielteiset vaikutukset luonnon monimuotoisuudelle mm. kaupassa, tuotannossa ja kulutuksessa.
- katsoo, että resurssimobilisaatiota ja voimavarojen kohdentamista tulee tarkastella laaja-alaisesti ja kaikista lähteistä monimuotoisuuden hyväksi tulevassa post-2020 -kehyksessä ml. kansainvälisissä suhteissa ja kaupassa.
- korostaa, että yhteistyö yksityisen sektorin kanssa on tärkeää ja katsoo, että on edistettävä investointeja luonnon monimuotoisuuteen biodiversiteettisopimuksen tavoitteiden mukaisesti.
- vahvistaa toimia jotka estävät uhanalaisten lajien kauppaa ja lajien laiton tappamista.
- työskentelee kaikkien osapuolien, sidosryhmien, alkuperäiskansojen, paikallishallintojen, naisten, nuorten, tieteen ja yritysten kanssa, jotta CBD COP15 –kokouksessa saadaan hyvä tulos ja jotta vastataan IBPES-raportin esittämiin haasteisiin
- katsoo, että tulee tehdä yksittäisiä tai yhteisiä sitoumuksia joko YK:n yleisistunnon 75. kokouksessa syyskuussa vuonna 2020 tai tulevassa osapuolikokouksessa CBD/COP-15:ssa siten, että hallitustenvälisen IPBES-luontopaneelin vuonna 2019 julkaistu arvio ja siinä esille nostetut ajurit huomioidaan tehokkaasti ja onnistuneesti siten, että tehokkaasti päästään toteuttamaan uutta biodiversiteettikehikkoa vuoden 2020 jälkeen.
- korostaa, että vuonna 2020 tulee käsitellä ennen CBD COP-15 EU:n neuvottelumandaattia kohti Kunmingissä, Kiinassa järjestettävää seuraavaa osapuolikokousta.

EU:n oikeuden mukainen oikeusperusta/päätöksentekomenettely

Neuvosto hyväksyy päätelmät yksimielisesti.

Käsittely Euroopan parlamentissa

Päätelmiä ei käsitellä parlamentissa.

Kansallinen valmistelu

Ympäristöjaosto 9.12.2019

EU-ministerivaliokunta 11.12.2019 (19.12. ympäristöneuvoston asiat)

Eduskuntakäsittely

Suuri valiokunta 13.12.2019 (19.12. ympäristöneuvoston asiat)

Kansallinen lainsäädäntö, ml. Ahvenanmaan asema

-

Taloudelliset vaikutukset

-

Muut asian käsittelyyn vaikuttavat tekijät

Asiakirjat

13757/1/19 REV 2 (lopullista asiakirjaa ei vielä ole)

Laatijan ja muiden käsittelijöiden yhteystiedot

ympäristöneuvos Marina von Weissenberg 0503070806 ympäristöministeriö

EUTORI-tunnus

Liitteet

Viite

Ympäristöministeriö

PERUSMUISTIO

YM2019-00309

HAKA Mattila Mervi(YM)

08.12.2019

Asia

EU:n ympäristö- ja ilmastopolitiikka uudella lainsäädäntökaudella

Kokous

Ympäristöneuvosto 19.12.2019

U/E/UTP-tunnus

Käsittelyvaihe ja jatkokäsittelyn aikataulu

Ympäristöneuvosto käy näkemysten vaihdon EU:n ympäristö- ja ilmastopolitiikasta uudella lainsäädäntökaudella.

Suomi on EU:n neuvoston puheenjohtajana laatinut ministereiden keskustelua varten kaksi kysymystä.

Suomen kanta

Suomi toimii EU:n neuvoston puheenjohtajana 1.7.-31.12.2019, eikä tuolloin esitä kansallisia kantojaan neuvoston työskentelyssä.

Pääasiallinen sisältö

Vuosi 2019 on EU:n institutionaalinen taitekohta, jossa osa EU:n toimielimistä on vaihtunut. Viimeisimpänä uusista toimielimistä aloitti työnsä Ursula von der Leyenin johtama Euroopan komissio 1.12.2019.

Von der Leyenin poliittisten suuntaviivojen mukaan EU:n tulee johtaa siirtymisessä terveeseen maapalloon ja uuteen digitaaliseen maailmaan. Yksi prioriteetti on nk. European Green Deal, eurooppalainen vihreä sopimus. Osana Green Dealiä komissio tulee ensimmäisen sadan päivän aikana antamaan aloitteen ilmastolaista, jonka tavoite on tehdä EU:sta hiilineutraali vuonna 2050. Tavoitteena on, että Eurooppa on ensimmäinen hiilineutraali maanosa.

Sadan ensimmäisen päivän aikana komission on tarkoitus antaa myös ehdotus uudesta biologista monimuotoisuutta koskevasta strategiasta vuodelle 2030. EU:n tulee olla globaali johtaja vuoden 2020 biodiversiteettisopimusten osapuolikokouksessa vuonna 2020, samaan tapaan kuin EU toimi globaalina johtajana Pariisin ilmastokokouksessa vuonna 2015.

Osana Green Dealia komissio antaa myös ehdotuksen uudesta kiertotalouden toimintasuunnitelmasta, joka keskittyy luonnonvarojen kestäväan käyttöön etenkin resurssi-intensiivisillä aloilla, kuten tekstiili- ja rakennusallalla.

Komissio ehdottaa myös laaja-alaista saasteettomuusstrategiaa (zero-pollution strategy), jolla suojellaan kansalaisten terveyttä saasteilta ja ympäristön pilaantumiselta mm. suojelemalla ilman ja veden laatua, ottamalla huomioon vaaralliset kemikaalit, teollisuuspäästöt, torjunta-aineet ja hormonitoimintaa häiritsevät tekijät.

Green Deal tulee saatujen tietojen mukaan pitämään sisällään useita muitakin ympäristö- ja ilmastoaloitteita kuin edellä mainitut. Lisäksi siihen kuuluu mm. energiapolitiikkaan, luontopääomaan, tutkimukseen, rahoitukseen ja EU:n globaalipolitiikkaan liittyviä aloitteita ja taloudellisia toimia, joilla on tarkoitus tukea vihreää siirtymää. Komissio antaa Green Dealista tiedonannon 11.12.2019.

Ympäristöneuvosto on Suomen puheenjohtajakaudella pyrkinyt vaikuttamaan uuden komission työohjelmaan sekä Green Dealin mm. hyväksymällä päätelmiä, joilla neuvosto on välittänyt näkemyksensä komissiolle. Lokakuun ympäristöneuvostossa hyväksyttiin päätelmät, joissa annettiin vahva viesti kiertotalouden sisällyttämisestä uuden komission työohjelmaan ja sen tarjoamista ratkaisuihin ilmastomuutoksen ja luonnon monimuotoisuuden köyhtymisen hillitsemiseksi. Kiertotalouden toimia halutaan laajentaa uusille sektoreille, kuten tekstiili-, liikenne-, elintarvike- ja rakennusallalle. Samoin hyväksyttiin päätelmät EU:n kahdeksannesta ympäristöohjelmasta. Päätelmissä neuvosto toi esille kahdeksannen ympäristöohjelman tärkeyden sekä toiveensa sen prioriteeteista. Joulukuun ympäristöneuvostossa hyväksytään vielä päätelmät luonnon monimuotoisuutta koskevasta maailmanlaajuisesta kehiksestä vuoden 2020 jälkeen.

EU:n ilmastoneutraaliustavoitteen hyväksyntää taas on edistetty käsittelemällä pitkän aikavälin ilmastostrategiaa kaikissa relevanteissa neuvostokokoonpanoissa ja useissa epävirallisissa ministerikokouksissa.

EU:n strateginen ohjelma 2019-2024

Eurooppa-neuvosto hyväksyi 20.6.2019 EU:n strategisen ohjelman vuosille 2019-2024. EU:n strategisessa ohjelmassa kehoitetaan kiireellisesti tehostamaan toimia ilmastomuutoksen uhkien hallitsemiseksi. EU:n tulee näyttää tietä muuttamalla omaa talouttaan ja yhteiskuntaansa, jotta saavutetaan ilmastoneutraalius. Ohjelman mukaan tarvitaan syvälinen muutos, jossa otetaan huomioon tilanne monimuotoisesti unionin eri alueilla. Aika peruuttamattomien vahinkojen estämiseksi lyhenee nopeasti. Hälyttävät suuntaukset ovat luonteeltaan toisiinsa liittyviä ja globaaleja, ja ne vaarantavat talouden, toimeentulon, elintarviketurvan ja ihmisten elämänlaadun kaikkialla. Aikakauden keskeisiin haasteisiin - ilmastomuutokseen ja biologisen monimuotoisuuden häviämiseen - vastauksen rakentamisen on oltava lähtökohta EU:n politiikkojen laatimiselle seuraavan viiden vuoden aikana. EU:n politiikkojen olisi oltava johdonmukaisia Pariisin sopimuksen kanssa.

Suomen puheenjohtajakauden viimeisessä neuvoston kokouksessa käydään keskustelu siitä, mitä sitoumuksia jäsenvaltiot priorisoisivat EU:n seuraavan viiden vuoden ympäristö- ja ilmastopolitiikalle ja miten eri politiikkojen tukisivat parhaiten toisiaan ja etteivät mitkään politiikat olisi Green Dealin tavoitteiden kanssa ristiriidassa.

Ministereille esitettävät kysymykset:

1. *Mitä sitoumuksia priorisoit EU:ssa vuosina 2019-2024, jotta käynnistettäisiin tarvittava muutos ilmaston ja ympäristön tilan heikkenemisen kääntämiseksi ja yhteiskunnan ja talouden kestävyyden varmistamiseksi?*
2. *Miten voidaan parhaiten saada aikaan synergioita European Green Dealin/Eurooppalaisen vihreän sopimuksen ja muiden EU:n tavoitteiden välillä ja toisaalta varmistaa, että muut EU-politiikat ja -toimet eivät ole ristiriidassa Euroopan vihreän sopimuksen tavoitteiden kanssa?*

EU:n oikeuden mukainen oikeusperusta/päätöksentekomenettely

-

Käsittely Euroopan parlamentissa

-

Kansallinen valmistelu

Ympäristöjaosto 9.12.2019

EU-ministerivaliokunta 11.12.2019 (ympäristöneuvoston asiat)

Eduskuntakäsittely

Suuri valiokunta 13.12.2019 (ympäristöneuvoston asiat)

Kansallinen lainsäädäntö, ml. Ahvenanmaan asema

-

Taloudelliset vaikutukset

-

Muut asian käsittelyyn vaikuttavat tekijät

-

Asiakirjat

Lopullista asiakirjaa ei vielä ole käytettävissä.

Laatijan ja muiden käsittelijöiden yhteystiedot

Erityisasiantuntija Mervi Mattila, YM, p. +358 50 436 0780

EUTORI-tunnus

Viite

LIITTEET

Asiasanat	EU-ministerivaliokunta, ilmastonmuutos, ympäristö, ympäristöneuvosto, kiertotalous, biodiversiteetti
Hoitaa	STM, TEM, UM, YM
Tiedoksi	ALR, EUE, LVM, MMM, OKM, OM, PLM, SM, TULLI, VM, VNK, VTV